

18-dik Szám.

NEMZETI TÁRSALKODÓ

October 31dik napján 1837.

KILENCZ EZER NYOLCZ SZÁZ HET-
VEN KILENCZ.

I.

Ismét paroxismus közelg - - -
- - vagy tán krísis - -
Kovács Pál.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sötét éj borítá a' földet. A' szélvész üvölt-
ve röpült ezer szárnyakon a' sötét erdőn át, ki-
tekerve a' százados tölgyeket 's könnyű tollként
szorva szét a' léghen. A' megáradt erdei patak
tajtékzó hullámai megmászva meredek martjai-
kat, pusztitva zúdultak a' kőszirtoknak, magok-
kal sodorván mind azt, mi merész vala ellent-
állani. A' dörgés robajja fenekig megrázta a' föld-
et 's a' magasra törő cserfák tetejét villámok
hasogatók. Az eső ömlött, mintha a' felső tarto-
mány minden forrásai megnyiltak volna, és —

A' szoba ajtó nyikorgva nyilt fel, 's egy
szép szőke fő kandikált be. „Kedves Kálmán,
miért csinálsz oly nagy lármát! A' kis beteget
fölverted álmából.“

„Pszt! te avatlan augyala a' hitvány föld-
nek! halhatlan látogatott meg.“

„Még sem illik illy főséges lények látoga-
tása alkalomával az asztalon dobolni!“

Második felelő.

„Az a' menydörgés robajja!“

„Fényes nappal az ablak függönyöket leereszteni 's az utósó gyertya darabot elégetni.“

„Regényem sötét éjjel kezdődik, különben is az éj a' költők barátja, úgy szintén — a' mi csak egyre megy — tolvajoké is. Schiller éjjel dolgozott leginkább, 's fogadni mernék, hogy....“

„Hát ha a' gyertya elalszik?“

„Akkor sötétben maradunk kedves Laurám, 's itt van legfőbb pontja a' mysticismusnak. Az olvasó sötétben tapogat 's valahányszor valamibe üti az orrát, felkiált: milly felséges! ha bár nem is érti, milly en gyönyörű rend! mert maga a' költő sem tudta, mit irt. De ha a' kritika az okosság fáklyáját bagoly szemei elébe tartja: szentségtelenítésről 's avatlan írókról ki-ábál!“

„Kedves férjem, ma megint irtóztató tudós vagy.“

„Csak literaturai epe, kedves nőm, melly némelly alkalommal előnt, mint téged a' gazdasági, ha mosó napokon esik, vagy ha szolgálód a' levest igen megsózza.“

II.

Ah, ki festi nekem a' kéjt,
Mellyet akkor érezek,
A' midőn szemedbe, lányka!
Andalodva nézhetek!

Garay.

Egy angyal termet lebeg be, kezében imád-
ságos könyv. „Itt jó Tinka!“ szóll a' satyricus
költő 's csöndesen keblére vonja, a' fris rózsa
ajkokra csókot csuppintva. „Styxre mondom: ez
legjobban sükerült munkám — folytatá játszilag,
a' hollófürtökkel enyelgve, mintha Anakreont

akarna játszani—nem adnám Józsi k a Mikola Margítjáért, nem a' Gaal Szirmay Ilonájáért! ma megint felkeltett a' rózs a hajnal ál madból 's már a' templomban is voltál; ez dicséretedre válik, kivált olly korban, midőn az ébredés jelszava: „isten nevében!“ kiment divatból 's ifiaink szemöket szájokat az egykori kritikus szavaiként majd minden művészi darabjaiban, tűzzel, elevenséggel biró, még is természetes könnyű Rossini avagy Bellini magány dalaival nyitják meg a' szerént, a' mint az előbbi estve bezárták. De még is valami egyébért, nem csupán a' templomba menetért ragadtad ki magad illy korán az álom karjai közül. Nemde az út a' refectorium előtt visz el, hol új lakónk rubensi művészséggel lehel életet az érzéketlen vászonra?! Mikor teremtményeit vizsgálom, valóban magam is irigylem a' geniust, melly olly idealokat teremthet. Nem nyujtja-e már a' gyermek mosolygva karjait a' mű után, mikor a' költőt csak hason érzésű keblek kísérhetik lelki szárnyaikon, 's mikor a' pór előtt örökre zárvak azon szépségek, miket csak művészi tudat tárhat fel?!“

„Ah atyám, látnál csak szent Jánost, ki most kel ki ecsetje alól! Mindig így képzeltem magamban a' szelid ifiut, megváltónk kedvenczét, ki az elválás nagy napján isteni mestere keblén nyugodhata. Ajkain lebeg a' szelid tudomány, mit isteni barátja fogékony keblébe lehel! Kék szeméből végetlen szerelem sugárzik, magas homlokáról gazdagon folynak le hónyakát fedő szőke fürtei égszin köntösére!“

„Leány, leány! az evangelista még majd költővé tesz, ki leírásod szerént hajszálig hasonlít a' festőhöz! És tán nem a' mű, de a' művész lelkesite fel ennyire?!“

Tinka földre süté szemeit, mellyekből a' szerelem tűzsugárai törtek ki. Szemérem pirja borítá el arczait.

III.

Édes kedves olvasó!

Itt egy mázsa konyhasó!

Becz kó (Kabos Fer.)

„Nincs miért szégyelned azt, mi himlőként uralkodik világon, 's a' mi mindennek, kinek húsa 's vére van, életében legalább egyszer nyakára zúdul, akár az északi sarknál, akár a' Palais Royalban legyen, 's akár egy kos orrunagy néne, akár egy szerelmes gyám álljon tüzes kardjával paradicsoma ajtajában. Bár ha most annyira divatba jöttek is az úgy nevezett nexus kötötte házasságok, hol a' gyomorrolói gondoskodás saját titulus és vitulus főbb pontok, és a' szív érzelmei olly csekélységeknek tekintetnek, mit egy briliánt mellő, vagy egy kocsiséta kipótolhat, de mi kincs szárithatja fel a' könyüket, mellyeket a' megsértett szerencsétlen, elhaló szeretet az éj csendében sír. Többszer megvizsgáltam a' természet munkálódását, 's őt mindig jó, gondos és bámulásra méltó anyának találtam. Annyival kevesbé hagyhat el olly lényeket, kiket a' legszentebb kötelek egyesitnek; ha bár hatalom és gazdagságra nem mindig, de számolhatnak olly mennyre, melly az össze hangzó sziveknek nyílik meg, és a' mellynek becsét semmi váltó levél meg nem határozhatja. Tinkám! látom ez eget szemeidből kisugárzani, 's isten mentsen hogy erre atyai tulságos aggodásimmal komor felhőket torlaszszak.

Tinka bámulva állt ott, lopva pillantott az

oldalfélt levő fali tükörbe, a' mennyet megnézendő, minek atyja szavai szerint szemeiből kelle kisugárzani. De csak azt láthatá, hogy fülétől orra hegyéig elpirult. A' többiben még is igaza volt atyjának.

IV.

'S ha rájok nézdelek, kinyilnak karjaim,
Szememből köny pereg 's meglepnek álmaim,
Sejtésem ébredez olly titkos édesen,
Reményem vakmerő, reményem végtelen.

Tóth Lőrincz.

Mihelyt Tinka eltávozott, Laura legott több megjegyzéseket tett e' szerelem felől. — Úgy vélte, hogy az ember nem csak szerelemből él 's néhány szót ejte a' maradékról is, mit nem kelene kifeledni a' számításból 's a' t. 's a' t.

„Majd megjön az ön magától“ — így csilapítá a' jovialis múzafi aggódó nejét. — „Tudod-e Laura, mikor mi leültünk 's számitgattunk, sem így, sem amúgy? nem ment, az isten még is megsegített. Ha olly komor óra, ha olly szerencsétlenséggel terhelt felhő jött, mi számításunkban nem volt, isten segítségével el is vonúlt, 's ha néha a' geniusnak a' gazdagság előtt meg kelle hajolni, 's ha a' művész a' márvány-paloták küszöbéhez ment kenyerét koldúlni; nem ültünk-e ezekért magányos szobáinkban több öröminnepeket? Szívünnepeinek nevezném ezeket, miket a' milliók rabja, ki pusztá fővel 's üres szívvél a' hullámzó gyöayörüségek örvényébe veti magát, elpazarolt ezreiért meg nem szerezhethet, mert megnyugtató öntudaton kívül mindene van.“

„Láttam példákat, hol Hymen oltáránál milliókhoz milliók csatolódtak és a' családok a' még alig megszületett lényeket úgy nézték, mint férjet és nőt, azért, hogy — mint mondák — a'

vérrel szerzett és szerencsésen át szállott vagyont egyesítve tartásuk meg; de a' természet nem olly egyeseknek alkotó e' szíveket, mint a' családokat, 's mit atyai erőszak egyesített, azt a' gyermekek gondolkodás módja elszakasztotta; elpusztította az egyesülés által nyert milliókat; a' két szív közti ür nyelte el azokat, 's a' pénzhalászó szövetkezés büszke alkotmánya néhány évek múlva összeomlott. De hol a' természet köt össze két szívet, ott csak halál kaszája vághatja el a' kötetelüket 's a' fájdalom és szerencsétlenség még szorosban, elválhatlanabbúl lánczolja össze az egyetértő szíveket — Exempla Sunt —

„Mind ezek kézzel foghatók lennének“ — gondolá Laura. — „Én — folytatá Légyfi — egy francia íróként ebéd ideje alatt majd egy regényt írok, 's ezt Tiukámnak adom ellenmértül és — — nyújtsd csak ide a' szekrénykét.“ Laura mosolygva tevé.

„Rám nézt“ — monda enyelegve — „ennek tartalma hasonló a' Pandoráéhoz, azon kivétellel, hogy innen némi barátságos visszaemlékezések, mint annyi angyalfők kandikálnak ki, onnan pedig vétkek rohantak az emberek közé!“ — Öntetszéssel keresgélt az apróságok közt. — „Itt vannak gyűrűk, úgy nevezett végetlen lánczszemei olly változhatlan szerelemnek, melly egy kalendariumnál hamarább megavúlt, himzett levéltáskák állandó barátsági emlékül, mellyek szükség idején üresen maradtak, órakötők a' boldog korból, mikor a' szerelmes óra ütést nem hallott, nemes maecenások udvarias levelei, kik apríli kegyöket szél és divathoz alkalmazák, itt egy hamis tallér, mellyel egy gazdag uzsorás egy szegény kézművest csalt meg, és itt (egy papiroskát bont ki) kilencz ezer három száz hetven kilencz, mikor minap Porházi könyvárus-

nál voltam, asztaláról, hol több jószágokróli sorscédulák voltak, ez átkozott szám kalapomba röppült; az ég nyilvános intésének véelve, a' sorscédula árrát feljegyeztetem.

A' terv szerint egész jószág nyerendő szántóföldekkel, rétekkel, tavakkal, erdőkkel, felséges marhalegelővel 's e' kívül 30,000 pengő forintokkal készpénzben. Milly fejedelmi kiházásítás lesz Tinkámnak! Ha tudnillik az ég is úgy akarja,“ tevé hozzá lassú hangon, nője gúnyló ellenvetését megelőzendő.

Laura mosolygott férje légvárain.

„Az öreg postamester Futkári a' postaház előtt állott, midőn sorscédulámmal kezemben előtte menék. „Mi lehet az édes Léglí?“ — kérdé újság vágygyal 's a' papiros felé hajolt; én orra alá tartám a' jószágot a' harminczezer pengő forintokkal együtt.

„Na na, miért ne jöhetne ki önnek? 's ha kijön, senkinek sem engedem a' hírnökséget, legnagyobb gálámban viszem meg az örvendetes követséget. Bassusommal mormogok, ha ön rá kezd a' „gloria in excelsisre.“

Megszorítám a' derék öregnek naptól barnult kezeit 's távoztam. „Ma épen 28ika, — úgy tetszik — a' húzás még tegnap előtt meg volt, ha isten is úgy akarta....“ Vig postásip-hang szakasztá félbe; Tinka a' szobába ugrott: „Az öreg Futkári ünnepélyesen öltözve jön porlepte lovával!“ Kálmán olly villám sebesen üté ki fejét az ablakon, hogy az üvegtáblák ezerbe roppantak.

V.

Fut, bukik, kél, erőködik,
Mig egy nagy kőbe ütődik....

Kelemen János.

„De az istenért kedves férjem...“

„Valóban Futkári“ monda a' fejét örvendő visszaragadó Kálmán, ki tudtán kívül véres orrot mutata rémuló nejeinek, „egészen ünnepileg öltözve!“

„De az orr...“

„Az orrnak nincs ünnepi köntöse.“

„Kivéve, mikor vérzik...“

„Asszony! az csak rendkívüli alkalmakkal történik, mint templom szenteléskor, kereszteléskor, menyegző alkalmával és...“

„És mikor az ablakon keresztül ütjük!“ folytatá Laura, őt a' tükörhöz fordítva.

„Gyermekem“ — szólla Kálmán a' tükörbeni képmásához, mig egész hidegvérüleg zsebéből taplót véve ki, azzal orrát raggatá — „gyermekem, ki csudálkoznék századunkban a' hosszú véres orron, ha magának is a' van?!“

„De képzelem, erősen fájhat“ viszonzá neje.

„A' meglepő öröm e' pillantatában a' jövő örömein kívül semmit sem érzek. Nelson Anglia nagy Neptunja a' s. cruzi csatában nem érzé, hogy jobb kezét ellőtték.“

„Te és Nelson,“ szakasztá félbe neje nevetve.

„Én és Nelson azon irányzatban állunk egy máshoz, mint vérző orrom ellőtt karjához.“

VI.

Üvegen át méz nyalás - - -
Fáy András.

Futkári az ablakhoz ért 's burnotos szelenczjét e' mottoval nyujtá bé „a' legfrissebből.“

A' Kálmán remény temploma hatalmas lökést szenvedé, mert illy alkalommal rendszerint az ajtón ugrunk be, — a' szárnyas, vagy tulajdonképen lóhátos követ pedig hidegvérüleg az ablak alá állt 's egy csipetburnót vala beszéde e-

xordiuma, mint annak, ki csak időről, szélről stb. tud beszélgetni.

„A' legjobb rózsa pácza,“ tevé erősítőleg hozza Futkári.

„Légfi Nagy Sándorként egy csapással akara véget vetni; félig szorongva, félig remélve kérdé: „Ugyan komám, mire való ez ünnepélyes öltözet?“

„Herczeg X** indul V** - - be 's én előre lovaglék érkezétét hírül adandó.“

Légfi bajjal fedezheté szontyolódását, 's még egy próbát tett: „Nem jött-e meg a' húzás?“

„De hogy, éppen ma tudósittatánk, hogy még két hónapig elmarad.“

Viszont új reménysugár. A' postamester jól tudva, mi fő Légfi agyában, nevetve tevé hozzá: „Akkora ha isten úgy akarja, viszont egész gálában jövök, zsebemben 300,000 forinttal; mind banknótákban — tudni való.“ Az elébe vezetett lóra veté magát 's elugratott.

Légfi asztalához ment 's Pegazusát nyergelé.

VII.

A' szerelem, mondják, gyermekké teszi az embert,
A' gyermek boldog, boldog-e a' szerető?

Bustavi.

Tinka himzörámája mellett ült 's gyakran megszúrta ujjait, mert gondolati egyebütt szévedeztek, míg egy virágot a' más után alakíta. Atyja mai beszéde forgott agyában, 's szive nyugtalanul dobogott mellében. A' szerelem birodalma ez előtt, mintegy terra incognita sötét ködbe burkolva állott előtte; atyja volt az első matroz, ki szárazt! kiálta, 's hullámozó keble ezerszer viszhangzá e' szót. Érzelmek tengere hánykódott beljében; arcza hevült, mint Nápoly ősz

tűzhányója. Illy vihart még soha sem érzett, 's nem is gyanítá, hogy az a' baljánál dobogó kis valami illy revolutiot mivelhessen. Ha, mint mostani szépeink a' német, franczia írók nevezeteseb regényeivel ismeretes vala rég nevet tudni adni keblében keletkező érzelmeinek; de Tinka atyja e' nevelés módot helybe nem hagyva, némi ész- és szívképző könyveken kívül minden mást elzárt előle, 's csak tizenhét éves korában kapá előszer „Bajza páratlan becsü Auroraját“ névnapi ajándécul.

Soká ült így Tinka gondolkodva arról; mit olly kevésbé ismert, 's miről a' Salamon éneke óta olly sokat irtak, verseltek 's álmodoztak, mint hirtelen egy hosszú árnyék vetődött himző rámajára. „Ő az“ mondá félig hallhatólag; hirtelen ijedve fordult meg, mintha valaki meghallotta volna „Ő az“ ismétlé lassabban 's szinte himzőjébe üté ollóját; „Ő az“ gondolá, felemelé fejét és hallgatodzott. Hirtelen eszébe ötle a' hiuba felnézni, valljon a' gúnya nem száradt-e meg? mert éppen Welling (így nevezék a' festőt) szobája előtt kelle elmenni, az ajtó bevolt téve, minden csendes. - - - Ugyan mit mivelhet? — kérdé önmagától. Éppen a' hiu grádicsa mellett volt a' festő szobájának egyik ablaka, kinyitva, de virág cserepekkel berakva, — hiszen a' virág cserepek közt betekinthetek. E' gondolatra elpirult, de hatalmaserő vonja az ablakhoz 's ő képtelen ellent állani. —

Welling kezében ecset 's ábrándozva ült egy csaknem bevégzett kép előtt, mi úgy látszik egy nő alak, de a' festő előtte ülvén, Tinka nem láthatá arczát. — Tinka! — suttogá Welling, lehajlott és — az a' Tinka képe volt! A' legelső pillantatra megismerte.

VIII.

Oh hölgy, az isten gyönyörül
Teremte tégedet,
'S szerelmed üdvösséget is
Ad a' gyönyör felett.

V ö r ö s m a r t y.

Pirúlva vonúlt vissza, de ah, siettékben egy virágcserepet megtaszított, 's a' legszebb Hortensia egy Caesarfő vázlatát cserép darabok, 's földdel borítá bé. Tinka legott szaladni kezdett le — a' lépcsőkön — 's a' zörejre kijött Welling karjai közé szaladt. Szoborként állának egy más előtt.

„Tinka!“ szólt végre a' festő a' bámulás szelid hangján.

„Egy cserepét eltörtem“ — susogá ez — „de a' helyett önnek adom kedves rózsámat.“ A' festő halgatott; mosolygva rázá fejét. „'S még violámat is“ — hozzá tévé. „'S szívét?“ — kérdé Welling és szeme az övével találkozott. „Mindent a' mit akar“ — monda, szorongva tekintve a' virág cserepekre. Ekkor Welling keblére voná a' szorongó lánykát, akarat ellen közeledtek ajkaik, 's —

Mint mikor két égi villám
Egybe csapva szét-enyész,
Csókba lelkük összezsattan,
'S a' kéj tengerébe vész.

„Tinka!“ hangzott alólról a' Laura szava, 's egy futó kézszorítással szaladt el Daphne szerető Apollójától.

IX.

Egy öszveséggel illy sok
Gyönyörűt, becsést ki látott?
Csokonai.

Trombita harsant meg az utcán, a' gyors-

szekér lassan döcögött az egyenetlen kövecseken, hogy az ablakok zörögtek belé. A' szekér csak három útast hozta magával, egyik sovány inasalak félre csapott tetejű süveggel, melly alól egy pár kicsiny szem villogott ki. Belebb lószőrrel töltött párnáján spanyol grandi méltósággal ült egy öreg komoly mops 's szerecsen arczával morogván tekintett urára, a' vele át ellenben, únalom vagy roskedv miatt, hasonlót tevőre. A' szekér a' Fejérlóhoz hajtata bé. Az úr kiugrott, 's mint dajka gyermekét, mopsát ölébe ragadva, szobáért ordita. Az inas a' kutyapárnájával ész nélkül rohant utánok. (Végzete máskor.)

KIENINGER JÓZSEF HANGTELEGRÁFJA

BCU Cluj / Central University Library Cluj
(Air-Speaker.)

A' megtörtént események minél korábbi közlése gyakran volt elhatározója minden korban a' legfontosb környületeknek. Főként korunkban nem szokatlan, hogy a' legfőbb érdekek is pillanattól függjenek. A' tudósítások leggyorsabb terjesztésére mostanig legjobb eszköznek ismerjük az e' végre feltalált 's különböző országokban használtatni szokott szemtelegrafokat, 'S ez a' világosság theoriájával is öszhangzásban áll, melly a' hangnál is sokszorta sebesebben terjed, ha útjába semmi akadályok nem esnek. És épen emez akadályoknak mik közül legyen elég csupán az éji homályt 's a' nappali sűrű ködfátyolt megemlitenünk, természetesen káros hatásuaknak kell lenni a' szemtelegrafokra, mellyek elemi behatások következtében gátoltatván rendeltetésökben, a' legérdekesebb tudósítások is gyakorta fél-

ben szakadnak. A' szemtelegrafoknak ez igen hiányos oldala, melly hadi munkálatoknál különösen érezhető. Ellenben a' hang ha nem is terjed ama' gyorsasággal, miképen a' világosság: de annál áthatóbb 's gyakran épen azon tárgyak, melyek lehetlenné teszik, hogy a' szem a' rája eső világosság sugárát felfogja, például hegyek, szikla- 's kőfalsorok, a' legjobb hangvezetők 's hangerősítők. Ha Kircher „Ars magna lucis et umbrae“ 's „Musurgia universalis“ című munkáiban előadásainak hitelt akarunk adni, úgy már a' régieknél is volt némi neme, a' hangtelegráfoknak; mert ezen író beszéli, hogy a' vaticani könyvtárban egy régi kéziratban (Secreta Aristotelis ad Alexandrum Magnum) értesítést vett egy nagy tárogatóról (Horn), mellyel nagy Sándor táborát, ha az 2½ német mértföldön szerte vala szórakozva, egybehívhatta. Professor Hut is Lambertnek a' „Memoires de l' Academie de Berlin, 1763“ közölte illy című értekezésének „Sur quelques instruments acoustiques“ német nyelvre tett 's hozzá adásokkal ellátott fordításában oda nyilatkozik, hogy erősen ohajtandó lenne egy olly hangszer feltalálása, mellyel nagyobb távolságra is lehető rövid idő alatt a' fontosabb tudósításokat tudatni lehetne.

Ezen feladat megfejtését Kieninger József — a' cs. k. udvari dalszínház hangkarának volt tagja, nevezetes hangszerző 's kitünőleg ügyes hegedűs — vette próbára, 's az általa talált hangtelegraffal (a' báró Lannoy, csász. k. udv. orgonajátszó Aszmeier 's erőművtudós Wurm jelenlétében a' „praterben“) tett próbák valóban megfeleltek a' várakozásnak. Ezen hangszer a' Kieninger útasítása nyomán műszerkészítő Riedel Venczel alkotá; mellynek hossza 7 hécsi láb 's 5 ujj, 's éppen ollyan gè-

pelyekkel vagy on ellátva, mint a' trombita; egy messzelátóéhoz hasonló álláson nyugoszik 's a' hangot ellenkező irányú szélben is 11 's $\frac{1}{10}$ ed másodperc alatt 2000 bécsi ölre repíti.

Haszna 's fontossága ezen kényelmesen hordozható műszernek könnyen érthető. Ez által ugyan is had idején az ellenséges mozdulatokat a' legszélső tábornokoktól is legott hírül adhatni a' főhadi szállásra 's általa szintűgy utasító parancsokat is oszthatni. A' hadi testületnek egymástól mocsárok, folyók, hegynyilások 's erdőségek általi külöszakadásakor 's a' katonák szószakozott csapatokban tartózkodása alkalmával ez által hirtelen oszthatnak parancsok 's az egyesülési ponthoz késedelem nélkül öszvesereghetnek. Továbbá gyuladások alkalmával lármakürt gyanánt, 's a' vasútakon is használtathatik sebes értesítésekre.

Ha ezen hangtelegraf használása ohajtásként divatba jő: úgy a' feltaláló késznek nyilatkoztatta magát megtanítani bárkit is a' műszerrel mi-ként bánásra, valamint a' jegyek segédével közlendő tudósítások kulcsára is, akár élöszóval, akár nyomtatott értesítők segítségével (Oesterreich. Beobachter).

BERTHIER MARSAL, NEUFCHATELI 'S WAGRAMI HERCZEG HÁZASSÁGA.

A' francia császárság megalapítása után Napoleon császár azt ohajtá, hogy a' korona fő-tisztjei házasodjanak meg, 's házat tartván, fényes kört alkossanak körülötte, 's midőn az illy házasságok az ő tetszése vagy elintézése szerint történtek, nagyon bőkezűleg tette ajándékozásait. Maga Talleyrand úr is kénytelen lön enged-

ni a' császár akaratjának 's nőül vevé a' gazdag Grant asszonyságot. Csak Berthier marsal, kit a' császár erősen szeretett, 's ki szüntelen körülötte volt, nem akart elsőb teljességgel házasodni. Szerette Viscontinét, 's a' császár maga azt tanácslá kedvelt marsaljának, hogy választassa el Viscontinét férjétől 's aztán vegye el. De a' marsalnak más elvei voltak 's az elváltatás szóval megbarátkozni nem tudott. 1808-ig kikerülgeté ugyan a' császár akaratja teljesítését; de akkor olly komolyan nyilatkoztatá ki azt a' császár, hogy a' marsalherczeg kénytelen lön egy bajor herczeg asszonynyal öszvekelni. Valóban csak az a' nagy tisztelet, határtalan ragaszkodás és hódolat, mellyel ő a' császár iránt viseltetett, határozhatta el őtet arra, hogy a' császár akaratjának engedjen, mert tökéletes idegenséget érzett magában ezen öszveköttetés ellen, 's a' mi nagyon különös, végre is csak madame Visconti kérései veheték e' házasságra. 'S ím' három hónap mulva meghala Visconti úr, 's ez, mint kiki gondolhatja, Berthier marsalt mély szomorodásba ejté.

N A P O L E O N S Z Á N T.

Napoleon consul korában Duróc generállal együtt sétálni mene Marlyba. Itt egy falusi gazdára találának ki szántott. A' consul megállapodék 's imígy szólla a' paraszthoz: „Csak valld-meg nekem kedves emberem, hogy barázdád nem elég egyenes; úgy látszik, foglalatosságodat nem érted jól.“ — Na ti urak arra nem fogtok engemet megtanítani; ti sem csinálnátok jobban. — „Meglátnók“ monda a' consul, „mindjárt megpróbálom.“ A' paraszt helyébe állá, megragadá az ekeszarvát 's hajtani kezdé a' lovakat,

de mindezeket nagyon ügyetlenül tevė, 's egyes barázdát teljességgel nem tudta csinálni. „Menjen! menjen!“ szólla a' paraszt a' consul kezére tévén a' magáét, hogy az ekeszarvát átvegye, az úr munkája nem ér semmit; folytassâ minden ember a' maga dolgát: menjenek az urak sétálni, mert ez az urak dolga! Kaczagva mene el onnan a' consul, miután Duroc a' parasztnak két lajósaranyot adott az okozott idővesztés kárpótlásául. —

TÉVEDÉS; MEGIGAZÍTÁSA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' folyó évi october 10dik napjáról költ és 15 számmal jegyzett Nemzeti Társalkodónak 254 lapján, az utolsó sorokban egy nevezeti, és helyzeti tévedés vagyón, mellynek helyre hozása és a' Társalkodóban leendő megemlítése, szükség felett való nem, 's talán a' magahelyén lenne. — Az iratik t. i. ottan: „Innen más nap Kriscsoron, Zrándon (tán innen a' megye neve Zaránd) Mihelyenen 's a' t. — Itten az a' tévedés vagyón egy felől, hogy Kriscsor, és Mihelyen között fekszik ugyan egy falu, de ennek neve nem Zránd, hanem Zdráptz, más felől, hogy Zaránd nevü helység, mellytől a' megye is nevezetét vette, ma Arad vármegyéhez tartozik, és fekszik nem Kriscsor, 's Mihelyen között, hanem Boros Jenőn túl két mértföldnyire a' gyulai út mellett.